

Vogelwerkgroep Midden-Brabant
Secretariaat:
Kloosterstraat 54
5175BJ Loon op Zand
vogelwerkgroepmiddenbrabant@gmail.com

Jaarverslag 2018

door Jan van Rijsewijk

Vereniging

De vogelwerkgroep mag zich wederom verheugen op een lichte groei. Eind 2018 staat het ledental op 54. Van alle leden is ongeveer de helft actief binnen de club en bezoekt ook regelmatig de maandbijeenkomsten. Positief is dat nieuwe leden een groot interesse en enthousiasme tonen en vaak aanwezig zijn op vergaderingen en excursies. Feedback krijgen van de oudere leden speelt hierin een belangrijke factor.

Doelstelling

- ✓ Verrichten van onderzoek
- ✓ Verzamelen van gegevens
- ✓ Geven van voorlichting door o.a. cursussen, excursies en lezingen
- ✓ Uitbrengen van publicaties
- ✓ Verrichten van onderhoud en beheerswerkzaamheden

Het bestuur

✓ Voorzitter	Nico Hilgers
✓ Secretaris	Jan van Rijsewijk
✓ Penningmeester	Peter Slingerland
✓ Bestuurslid	Marcel Morel
✓ Bestuurslid	Gerard van der Kaa

Nieuw onderkomen

Voor de Vogelwerkgroep is 2018 een belangrijk jaar geweest. Diversen zaken zijn aan de orde geweest. Een nieuwe clublocatie is hiervan een van de belangrijkste. Brabants Landschap koos in 2017 voor een volledige huisvesting van het Koetshuis voor één van zijn medewerkers. Daardoor werden wij gedwongen een andere ruimte te vinden. Het voormalige kantoor/showroomgebouw van de Steenfabriek bij de Leemputten kwam in beeld. Het gebouw wordt door BL onderverhuurd aan derden. Dit jaar is er door enkele leden veel werk verricht om onze ruimte vorm te geven. We hebben afscheid genomen van de gedateerde spullen van het Koetshuis in Helvoirt. Nieuwe vloer, raamdecoratie en meubilair zorgen nu voor een frisse, eigentijdse uitstraling. Ook het nieuwe bargedeelte, een nieuwe landkaart en beamerscherf zijn hier debet aan.

In overleg met BL wordt de ruimte onderverhuurd aan derden. De Ecologische Kring maakt er een avond per maand gebruik van.

Commissies, Cursussen en Werkgroepen

✓ Kascommissie

Commissie bestaat uit Hans van der Haring en Sjef Staps.

✓ Excursies: *Coördinator Wiel Poelmans*

- 18/3 Rondje Zeeland
- 06/5 Flaes en Goor (Gids Loek Hilgers Nat. Vogelweek)
- 05/5 Diessens Broek (Gids Peer Busink Nat. Vogelweek)
- 16/5 Avondexcursie de Brand en Flaes en Goor
- 01/6 Nachtzwaluwexcursie Regte Hei
- 07/7 Hemelrijkse Waard
- 11/11 Zeelandexcursie
- 16/12 Margraten

✓ Vogelcursus:

Begin van het jaar zijn we gestart met een Vogelcursus voor beginners. Er hadden zich 27 cursisten aangemeld, waaronder 12 dames. Er waren 6 praktijklessen en 6 theorielessen. Theorielessen vonden plaats in de Peppel te Udenhout. De praktijklessen werden gegeven in de Brand, de Loonse en Drunense duinen, Kampina, Leemputten, Diessens Broek en den Opslag.

Nico, Wiel en Peer waren de cursusleiders. Jan gaf ondersteuning middels de powerpointpresentatie.

Om de Tuinvogeltelling van Vogelbescherming te promoten heeft Peer op 24 januari een lezing gegeven in de Peppel. Deze werd echter zeer matig bezocht.

✓ **Landschapsbeheer: Coördinator Nico Hilgers**

In de winter van 2017-2018 hebben we op het laatst in den Brand (Udenhout) voor Brabants Landschap 25 wilgen geknot in de buurt van het grote rietveld (niet ver van de Rustende Jager).

In oktober 2018 hebben we in diezelfde omgeving de resterende knotwilgen gedaan en ook een elzen-houtwal mooi afgezet. Daarna zijn we naar de Aschotsesteeg gegaan om de daar aanwezige wilgen te knotten, ongeveer 30 stuks. We zijn nu in den Brand klaar en zijn we, ook voor Brabants Landschap begonnen aan de Hoeveneseweg te Oisterwijk.

We maken er enkele open plekken in een dicht bos van Corsicaanse dennen, met het oogmerk daardoor grotere diversiteit te creëren. Als we daarmee klaar zijn, willen we ook nog voor aanplant gaan zorgen. De bedoeling is, in overleg met BL, om het voor Grauwe klauwierien nog aantrekkelijker te maken in een gedeelte van den Brand door enkele struwelen te versterken met de aanplant van Sleedoorn, Meidoorn, Wilde roos e.d.

✓ **Peregrijn: Redacteur Jan van Rijsewijk**

De digitale nieuwsbrief Peregrijn verschijnt 4x per jaar. Dit jaar de nummers 38/39/40/42. Het wordt verzonden naar alle vogelwerkgroepleden, cursisten en andere belangstellenden. Verslagen met meer dan 150/200 woorden worden gelinkt naar de website. Ook wordt er veel gewerkt met externe links.

✓ **Website: Webmaster Jan van Rijsewijk**

De website heeft een belangstelling van gemiddeld 15 bezoekers per dag. Allerlei rapporten en verslagen, de jaaragenda en andere wetenswaardigheden kun je er op vinden. Veel vragen worden gesteld via het 'contactformulier'. Ook het digitale archief is er deze periode opgezet.

✓ Steenuil: *Coördinator Jan van Rijsewijk*

De steenuilen hebben het erg goed gedaan dit jaar. Vooral in Biezenmortel zit de steenuil in de lift. Het loont ook daar om kasten te hangen in de buurt van een bestaand territorium.

□ In Biezenmortel e.o. werden 10 kasten gezien waarin is gebroed. In 2 kasten hiervan trof men verlaten nesten met koude eieren.

Opvallend ook op één locatie 2 kasten met broedsels van kauwtjes.

□ Het gebied Berkel-Enschot en Moerenburg gaf eenzelfde beeld met 9 geslaagde broedsels.

□ In Loon op Zand / Tilburg.N. / Udenhout / Kraanven zijn in 23 kasten broedsels geweest. Op het daadwerkelijk uitvliegen is niet gecontroleerd. Wel waren de pullen steeds in goede gezondheid. In 7 kasten was activiteit en op twee plaatsen was een duidelijk territorium. De gegevens worden allemaal naar Brabants Landschap gestuurd.

Het totaal opgeteld met 'activiteit' en 'territoria' in het gehele gebied is goed voor 43 broedgevallen, waarvan er 36 zeker zijn geslaagd. Een fantastisch jaar!

✓ Kerkuil: *Coördinator Bart van Beerendonk*

De kasten van kerkuilen zijn ook gecontroleerd. In heel ons gebied hangen ongeveer 35 kasten.

□ Dit jaar zijn er 2 nieuwe kasten bijgeplaatst. In 8 kasten is een broedsel geweest waaronder bij 2 kasten een tweede broedsel. Dus totaal 10 broedsels met totaal 52 jongen, waarvan er zeker 35 zijn uitgevlogen. Een mooi resultaat! Men merkte op dat de (jonge)kerkuilen deze zomer veel last hebben gehad van de hitte in de kasten.

✓ Oeverzwaluw: *Coördinator Nico Hilgers*

De oeverzwaluwwand bij de Leemputten was weer bewoont. Voor het broedseizoen heeft een groepje van 4 personen de wand opgeknapt.

De wand was zowat dichtgegroeid. De vogels konden nog maar net hun nestholten vinden. Ook was het zand/leem gortdroog. Zand brokkelde snel af en het leem was keihard. Het was niet altijd even duidelijk of een holte bewoond was geweest maar een schatting bracht het op 20 tot 25 nesten. Wederom werd duidelijk dat deze wand z'n tijd heeft gehad. De helft van het zand/leem is afgebrokkeld en ligt in het water, er zit veel puin in en wortels van allerlei planten waaronder bramen. Of hij moet helemaal op de schop óf we moeten zoeken naar een andere plaats. Waarschijnlijk in een ander deel van de Leemputten.

✓ Huiszwaluw: *Coördinator Peter van Gestel*

In onze regio kwamen dit jaar alarmerende berichten over drastische achteruitgang van het aantal huiszwaluwen. Sommige atlasblokken laten een (sterke) achteruitgang zien. Andere echter een toename zodat het totaalplaatje weliswaar een achteruitgang laat zien maar toch niet zo dramatisch als zich in eerste instantie liet aanzien. T.o.v. 2017 een afname van 6% maar een toename t.o.v. 2016. Als we 2012 als maatstaf nemen, dit is het jaar met de grootste aantallen, dat zien we in 2018 een afname van 16%. We gaan komende jaren de trend nauwlettend volgen. Hiervoor is zoals altijd de zeer gewaardeerde hulp en inbreng van de tellers nodig die elk jaar in 'hun gebied' het aantal huiszwaluwen in kaart brengt en deze gegevens aan mij doorgeven. De aantallen worden verzameld en verwerkt alsmede aan SOVON doorgegeven. SOVON verzamelt de gegevens van heel Nederland en publiceert regelmatig over de ontwikkeling van de huiszwaluw.

✓ Gierzwaluw: *Coördinator Gerard van der Kaa*.

In 2018 zagen we de eerste gierzwaluw al op 20 april. We kregen ook diverse meldingen uit de regio dat men gierzwaluwen had gezien en of 'hun' zwaluw er weer was. Groot was onze verbazing toen het de dagen erna bij die ene vogel bleef. Op 6 mei waren er nog maar 5 gierzwaluwen in de kasten teruggekeerd en pas op 18 mei telden we 10 paartjes. Het beeld was overal hetzelfde, in Nederland maar ook in het buitenland. Gierzwaluwen kwamen laat of niet terug.

En hetzelfde gold voor meer broedvogels die in westelijk Afrika overwinteren. Zoals boerenzwaluw en huiszwaluw. Eind maart en halverwege april zorgde het weer in Zuid-Europa en Noord-Afrika voor bijzonder slechte trekomstandigheden.

Vergaderingen

- ✓ Bestuursvergaderingen: Er is 6x bij Gerard vergaderd en 5x in het Heerkenshuis.
- ✓ Hilver vergaderingen
- ✓ Er zijn 11 ledenbijeenkomsten geweest. De belangrijkste onderwerpen waren: de Hilver – het Heerkenshuis – Oeverzwaluwwand - Nationale Vogelweek - Vogelcursus - Regte Hei en diversen activiteiten van de verschillende werkgroepen.

Inventarisaties

- ✓ Klapekster Loonse en drunense duinen
 - ✓ De Hilver
- In 2017 werd het hele gebied geïnventariseerd door leden van de Vogelwerkgroep Midden-Brabant en KNVV Tilburg. Niet alleen zijn de verschillende groepen overdag het veld in geweest, ook zijn er enkele avond- en nachtbezoeken geweest.

Tellingen

- ✓ Midwintertelling
- ✓ Klapekstartelling
- ✓ Nationale vogeltrekdag
- ✓ Territoriumkartering Broedvogels in EHS-gebied De Hilver.

Lezingen

- ✓ Slechtvalk door Peter van Geneijgten
- ✓ Vogelquiz door Jan van Rijsewijk
- ✓ Beeldverslag IJsland door Erik Poelen
- ✓ Basiskwaliteit en voedselketens in de natuur door Victor Retel Helmrich
- ✓ Uitleg over de huiszwaluw door Peter van Gestel
- ✓ Beeldverslag 'fotowedstijd' door Jan van Rijsewijk
- ✓ Lezingen door leden over onderwerpen uit diversen vogelbladen. Met dank aan Wiel, Loek en Victor.

Uitgaande brieven

- ✓ 20-2 Aanvraag QuickScan omgevingsvergunning fietspad Regte Heide
- ✓ 20-9 Privacy verklaring persoonsgegevens VMB
- ✓ 21-12 Annulering Vogelcursus aan cursisten 2019

